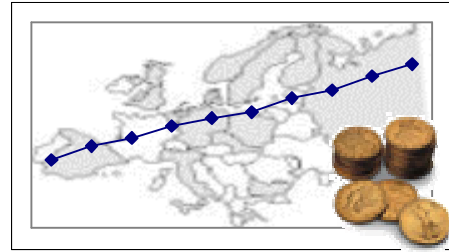

Rozšírenie EÚ spôsobí zvýšenie poľnohospodárskych príjmov

Podľa najnovšej správy * Európskej komisie bude rozšírenie EÚ predstavovať základný faktor zvýšenia efektívnosti reformy SPP v súčasných 15 členských štátoch do roku 2010.

Analýzy strednodobých vyhládok pre poľnohospodárske trhy a príjmy v EÚ v rokoch 2003 až 2010, ktoré uskutočnila Komisia ukázali, že poľnohospodárske príjmy v EÚ-15 budú do roku 2010 „mierne vyššie“ (+0,1%), ako by boli bez reformy SPP, schválenej v roku 2003 a len v rámci rozšíreného spoločného trhu.

Komisia v správe pripúšťa, že v prípade nerozšírenia EÚ by reformy spôsobili pokles príjmov na pracovnú jednotku oproti hodnote vyplývajúcej z Agendy 2000 o 0,5%. To odzrkadľuje „pozitívnejšiu trhovú dynamiku EÚ-25, ktorá bude výraznejšia v rámci reformy SPP“, keďže farmári v súčasnej EÚ profitujú z rastúceho dopytu v nových členských štátoch, a to najmä po čerstvých mliečnych výrobkoch, syroch, hydínovom a bravčovom mäse.

Vplyv „decouplingu“

Prísľub zvýšenia ziskov bol najdôležitejším argumentom Komisie, snažiacej sa presvedčiť poľnohospodársku komunitu, aby prijala minuloročnú reformu, v rámci ktorej hrozil tlak na produkciu v niektorých odvetviach. Správa Komisie však ukázala, že v prípade nerozšírenia EÚ by bol nárast celkových príjmov v niektorých odvetviach, spôsobený novou poľnohospodárskou politikou, redukovaný stratami v iných odvetviach.

Za predpokladu, že členské štáty budú uplatňovať „strednú cestu“ medzi maximom a minimom dotácie neviazanej na produkciu, celkové príjmy (t.j. trhové výnosy plus jednotná platba na farmu) v odvetví produkcie mäsa by sa zvýšili do roku 2010 o 1%-3%, v porovnaní so situáciou „status quo“ v rámci Agendy 2000. Významný nárast príjmov by zaznamenalo najmä odvetvie produkcie hovädzieho mäsa, keďže rast cien prevýši pokles produkcie a zvýšil by sa aj presun prostriedkov na rozvoj vidieka prostredníctvom modulácie.

Celkové príjmy v mliekarstve by však klesli o 5% v porovnaní s Agendou 2000, a to najmä kvôli špeciálnemu 10% zníženiu intervenčnej ceny masla (t.j. 25% pokles v rámci reformovanej SPP v porovnaní s 15% poklesom v rámci Agendy 2000). Príjmy v odvetví produkcie obilnín by stagnovali.

Možnosti „decouplingu“

Predpoklady ohľadom miery „decouplingu“ sú dôležité. Úplný „decoupling“ v prípade hovädzieho mäsa by napríklad znamenal 3% pokles produkcie, ale 8,9% nárast cien, zatiaľ čo uplatnenie minimálnej úrovne povoleného „decouplingu“ (t.j. zachovanie prémie na kravy bez trhovej produkcie mlieka, osobitnej prémie pre chovateľov býkov a prémie za zabitie) by spôsobilo pokles produkcie o 0,8% a nárast cien o len 2,8%.

Uplatnenie maximálneho „decouplingu“ v prípade obilnín by malo malý vplyv na úroveň produkcie v percentuálnom vyjadrení, predsa by však mohlo spôsobiť zníženie zásob o takmer 16% (oproti malému zvýšeniu v prípade uplatnenia minimálneho „decouplingu“).

Výhoda pre nové členské štáty

Správa tiež uvádza, že poľnohospodárstvo vstupujúcich krajín, ktoré po vstupe spôsobí zvýšenie poľnohospodárskej výmery EÚ o 30%, avšak poľnohospodárskej produkcie len o 10%-20% (v prípade väčšiny produktov), bude veľmi výrazne ťažiť z rozšírenia EÚ.

Vo vyjadrení hrubej pridanej hodnoty (HPH) by nové členské štáty zaznamenali zvýšenie výnosov v poľnohospodárstve od roku 2002 do roku 2010 o 35%, pri zohľadnení priamych

platieb a podpory, vyplývajúcej z opatrení na rozvoj vidieka. V celej EÚ-25 je síce prospech oveľa menej zjavný, no napriek tomu sa odhaduje nárast príjmov o 0,2% oproti roku 2004 a o 0,1% oproti výsledku v roku 2010, pri uplatnení Agendy 2000.

Ak sa z rovnice vylúčia priame platby, Komisia v dokumente odhaduje pokles reálnej hrubej pridanej hodnoty od roku 2004 do roku 2010 o 3,1%, v ktorom je zahrnutý výrazný pokles o 7,7% v rámci živočíšnych produktov. Vyplýva to čiastočne z vplyvu vyšších nákladov na krmivá a problémov súvisiacich s výmenným kurzom euro/dolár asi 1 € = 1,10\$ v nových členských štátoch.

Hrubá poľnohospodárska produkcia

Hrubá poľnohospodárska produkcia (HPP) EÚ-25, ktorá zohľadňuje len trhové výnosy, by klesla od roku 2004 do roku 2010 menej výrazne - o 2% na úroveň o 0,3% nižšiu, ako by bola v rámci Agendy 2000. Údaje o hrubej pridanej hodnote a hrubej poľnohospodárskej produkcii naznačujú zvrät v roku 2008, keďže mliekarstvo sa v nových členských krajinách preorientováva na produkty s vyššou pridanou hodnotou.

* Správa: „Strednodobé vyhliadky poľnohospodárskych trhov a príjmov v EÚ v rokoch 2003-2010“ je prístupná na: http://europa.eu.int/comm/agriculture/publi/caprep/prospects2003b/index_en.htm

Dopady reformy SPP na reálne príjmy v EÚ-25 v rokoch 2003-2010 (2004=100)								
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
HPP v trhových cenách	96.5	100.0	98.1	97.9	96.7	97.3	97.8	98.0
% odchýlka od Agendy 2000		-0.4%	-0.6%	-0.9%	-15.0%	-0.9%	-0.6%	-0.3%
HP rastlinnej výroby	97.0	100.0	100.1	99.9	99.9	100.0	100.0	100.0
% odchýlka od Agendy 2000		-0.2%	-0.2%	-0.4%	-0.5%	-0.4%	-0.4%	-0.5%
- obilniny		-0.8%	-2.0%	-3.6%	-3.6%	-3.4%	-3.5%	-3.5%
- olejniný		0.0%	0.3%	1.1%	1.1%	0.4%	0.4%	0.7%
HP živočíšnej výroby	96.8	100.0	98.0	95.7	93.1	94.3	95.4	95.8
% odchýlka od Agendy 2000		-0.5%	-1.0%	-1.5%	-1.3%	-0.6%	-0.7%	-0.1%
- mlieko		-2.9%	-7.4%	-9.0%	-5.4%	-4.9%	-4.0%	-2.7%
- hovädzie mäso		3.9%	2.9%	3.3%	3.7%	3.7%	3.8%	3.8%
- bravčové, hydinové mäso		0.0%	0.0%	-0.4%	-0.6%	-0.2%	-0.2%	-0.2%
HPH	99.2	100.0	98.5	96.6	95.7	96.3	96.7	96.9
% odchýlka od Agendy 2000		-0.6%	-0.9%	-1.4%	-0.9%	-0.4%	-0.2%	-0.2%
HPH rastlinnej výroby	99.7	100.0	100.1	99.9	99.9	100.1	100.0	100.1
% odchýlka od Agendy 2000		-0.2%	-0.2%	-0.5%	-0.5%	-0.4%	-0.5%	-0.5%
HPH živočíšnej výroby	97.2	100.0	96.2	91.8	89.7	90.9	91.9	92.3
% odchýlka od Agendy 2000		-1.2%	-2.0%	-2.7%	-1.6%	-0.4%	0.3%	1.2%
HPH v trhových cenách, vrátane priamych platieb	97.5	100.0	99.4	98.4	98.2	99.1	99.7	100.2
% odchýlka od Agendy 2000		-0.5%	-0.7%	-1.1%	-0.7%	-0.3%	-0.1%	0.1%

Poznámka: HP – hrubá produkcia. HPH – hrubá pridaná hodnota. **Zdroj:** Európska komisia

Zdroj: Agra Europe č. 2098 (26. marec, 2004)